

Fent Carrerany

0 54-112

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA

Número 125

Any XI

GENER, 1997

* ELS ALUMNES DE CINQUÈ I SISÈ FEREN UNA ESTADA DE DOS DIES A BINIFALDÓ.

* MISSATGE DE NADAL DEL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

* POEMES DE LLUC MATAS I DE MIQUEL ROSSELLÓ

* PRESENTAT A LA MANCOMUNITAT UN ESTUDI SOBRE LA VELLESA DE LA POBLACIÓ DEL PLA

Sumari

Editorial i sumari	2
Editorial conjunta de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca	3
Missatge de Nadal 1996	4
Persones del calendari de Fent Carrerany	5
A Fent Carrerany	6
Presentació del llibre de poemes den Lluc Matas	7
Roqueta: Sonets	8
Camí de Betlem	8
Versos a Don Miquel Oliver i a Fent Carrerany	9
Déu, no facis més nines!	10
Ragen els albellons	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
Orquestra Simfònica de Balears: Propers concerts	14
El temps. Temps passat	15
Esquitxos de la Loteria de Nadal	15
Estada a Binifaldó	16
Imatges de Nadal a Maria	19
El CIM i la Mancomunitat del Pla presenten el Pla d'Acció per atendre la població major	20
Carrerany Esportiu: Octubre gris, novembre negre, desembre blanc	21
Pau a la regió dels grans llacs africans	24

FOTOGRAFIES:

Magí Ferriol Bauzà
El dia del Mundo
Diari de Balears

EDITORIAL

Les festes de Nadal són possiblement les més agradables de l'any; són festes familiars, plenes de tradicions, amb espai per a la convivència i la conversa, per el retrobament amb els amics. Però, per poc que hi pensem, també ens donarem compte que són festes que posen de relleu moltes de les nostres contradiccions. Per una banda, conservam els costums que donen un caràcter especial a les nostres celebracions (el Betlem, per exemple), però, per un altre costat, hem importat tranquil·lament el costum de posar un arbre dins les nostres cases. Igualment, continuam fent regals als nins (i als majors) pels Reis, però també procurem que arribi alguna coseta dins el sac del Pare Noël. Tot això fa que dupliquem els rituals..., i també les despeses. I així, quan l'origen religiós d'aquestes festes ens fa parlar del valor de la senzillesa, de la solidaritat, de l'austeritat(i en parlem amb tal convenciment que sembla que estiguem disposats a actuar en conseqüència), nosaltres aprofitam per convertir-nos en compradors compulsius i fomentar en els infants l'afany de gaudir de joguines de disseny que la majoria de vegades són font de frustracions perquè quan es tenen a las mà no són exactament el que prometia la publicitat televisiva.

És ben cert que consideracions com les que acabam de fer ens les feim en veu baixa cada any, però és difícil anar contra corrent en un món mogut pels fils subtils del mercat i el consumisme. Per això quan un grup de joves deixen escrit a la plaça que ells volen "pintar un món millor", reconeixem en aquest desig la voluntat de treballar per ser més humans i més solidaris. Que no els faltin colors!

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Margalida Mas Vicens
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Associació de Premsa Forana de Mallorca, Jaume Matas Palou, Lluc Matas, Miquel Rosselló i Quetglas, Pere Oliver, Antoni Gelabert Mas, Alumnes de sisè del C.P. A.Monjo, Serveis Socials de la Mancomunitat del Pla i Jeroni Bergas.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Fax: 971-525585
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

EDITORIAL CONJUNTA DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA DE MALLORCA

La premsa forana: de premsa folclòrica a premsa ignorada

Des dels anys 1978-80, en què es treballava molt per constituir i posar en marxa la nostra Associació, fins a l'actualitat han passat prop de vint anys. Els objectius aconseguits des de llavors són molts i, tal vegada, el més important ha estat la consolidació i la unió de l'APFM (Associació de Premsa Forana de Mallorca).

Aquests darrers anys, el sòtil de publicacions associades s'ha mantingut entorn de les cinquanta, amb els alts i baixos propis d'una entitat tan diversa com revistes hi ha associades. Amb els anys, s'ha aconseguit que les institucions hagin participat d'aquest creixement i consolidació, fins al punt que els ajuts econòmics han pogut satisfer més d'una revista en crisi. També és veritat que per als setmanaris aquests ajuts no han estat més que testimonials, i és en aquest aspecte on volem centrar aquesta queixa.

La premsa diària de Palma absorbeix la pràctica totalitat de la publicitat que les grans institucions públiques, Govern Balear i Consell Insular de Mallorca, destinen per promocionar-se i/o donar a conèixer els seus objectius. No debades, la premsa diària rep el que està en el seu dret a l'hora de demanar publicitat. La premsa forana rep, justament, les miques d'aquests ajuts institucionals.

Fins el moment, els polítics han firmat pocs concerts econòmics amb l'APFM, la majoria per la seva contribució a la normalització lingüística, tot i que la premsa forana havia estat peonera en aquesta tasca; la seva difusió ac-

tual en català és possible gràcies a l'esforç comú de moltes de les publicacions associades. Cinquanta revistes que, per mitjana mensual, sumen un total de 98.000 exemplars de tiratge, i molt més de difusió i lectura. I, encara, pareix que demanam diners en un cap de cantó amb un capellet de palmes. També som conscients que la nostra premsa no pot viure determinada pels ajuts institucionals i que ens hem d'espavilar: no dormir a la serena, com diuen pel poble.

Hem mantingut una fidelitat constant a les institucions, que, molt sovint, no ens han valorat suficientment. A l'hora de respectar els concerts, hem complert i hem procurat ser equànimes amb tothom, i aquesta equanimitat ha permès la unió dins l'Associació. Però, davant el futur imminent que ens espera, en què la professionalització i la competència faran trontollar les petites revistes associades i les que puguin néixer, cal pegar un crit ben fort perquè les institucions ens tinguin en compte a l'hora de distribuir els barems publicitaris que marquen. Ho repetim: la premsa forana no pot ser ignorada per les retallades pressupostàries. El nostre compromís va molt més enfora, i hem mostrat proves evidents de complir els nostres convenis. Als pobles, on la premsa diària no tracta directament la informació i no té la fidelitat que ofereix la premsa forana, aquesta sempre serà una garantia per a les persones que hi viuen.

Esperem, aleshores, que amb vista a l'any que ve, les autoritats polítiques ho tinguin més clar.

ASSEMBLEA GENERAL DE FENT CARRERANY

El proper dia 11 de gener es celebrarà a Ca'n Gaspar l'Assemblea General Anual de l'Associació Fent Carrerany a partir de les 20,30 en primera convocatòria i les 21 en segona.

L'ordre del dia serà el següent:

- Aprovació de l'acta anterior
- Aprovació, si és oportú, de la liquidació del pressupost de l'any 1996.
- Balanç de les activitats realitzades durant l'any 1996
- Renovació de la Junta Directiva
- Proposta d'activitats a realitzar per l'any 1997
- Aprovació del pressupost per l'any 1997
- Precs i preguntes

VOS ESPERAM, HI HAURÀ SOPAR PER A TOTS ELS ASSISTENTS

Missatge de Nadal 1996

Benvolguts ciutadans, Benvolgudes ciutadanes,

Permeteu-me que avui entri a ca vostra i que vos transmeti el missatge de pau i de concòrdia que tots, en aquests dies de Nadal, ens desitjam.

Dit això, reconec que no puc evitar -i com a individu ni com a president de la Comunitat-, d'incitar-vos a l'observació de l'entorn i a la reflexió. No és gaire difícil en aquestes dates, ja que el fet d'acabar un any i de començar-ne un altre de nou sembla que ens empeny a examinar el passat i a projectar el futur.

A mi, és evident que em pertoca examinar, en primer lloc, l'àmbit col·lectiu reflexionar-hi: on som i on hem arribat com a poble, com a societat?

Jo crec que, enguany, amb l'increment de competències i, per tant, de serveis als ciutadans, hem fet una altra gran passa cap a la consolidació de l'autogovern a les nostres illes.

De la mateixa manera, enguany, també els consells insulars han avançat en el camí de la consolidació. I, a Mallorca, a més; s'ha iniciat una situació de convivència política entre forces d'ideologia diferent, que demostra que a les Illes hi ha una cultura política capaç de permetre, tot i les diferències, el funcionament democràtic i normal.

Dins el món econòmic, el diàleg entre treballadors, empresaris i Administració ha estat un fet tangible, cosa que constitueix, crec jo, un altra mostra de maduresa i, en definitiva, de convivència.

I a més, l'any ens ha duit dades importants: mai en la història no havíem tengut tanta de gent fent feina ni tan poc atur. És cert, per més que això no ens ha de fer oblidar que, de cada vegada, hi ha contractes més poc estables i que encara queda molta gent que no té un lloc de feina.

Hem de reconèixer, però, que l'any ha presentat inestabilitat política, especialment en el partit que dona

suport al Govern. És una situació que no desitjava ningú i que s'ha produït, encara que jo estic convençut que aviat serà història.

Però, des d'un altre punt de mira, sé molt bé que aquestes festes es lliguen tradicionalment a la vida familiar. I jo, que em consider una persona molt casolana, que viu amb intensitat especial la relació amb els seus, crec que, en aquests moments, a les Balears es produeix una evolució, un canvi en la vida de les famílies. És un canvi

positiu en molts d'aspectes. Per exemple:

ha canviat el paper de les dones, que han incrementat la presència en la vida pública, sense abandonar el seu rol en la família.

hi ha més respecte al dret de cada persona a fer allò que considera important, amb llibertat

hi ha més sensibilitat social davant les situacions que pateixen els que són menys afavorits, etc.

Però també, hi ha canvis culturals, canvis de model de conducta, que ens haurien de preocupar, que a mi em preocupen, i que ens haurien de fer reflexionar:

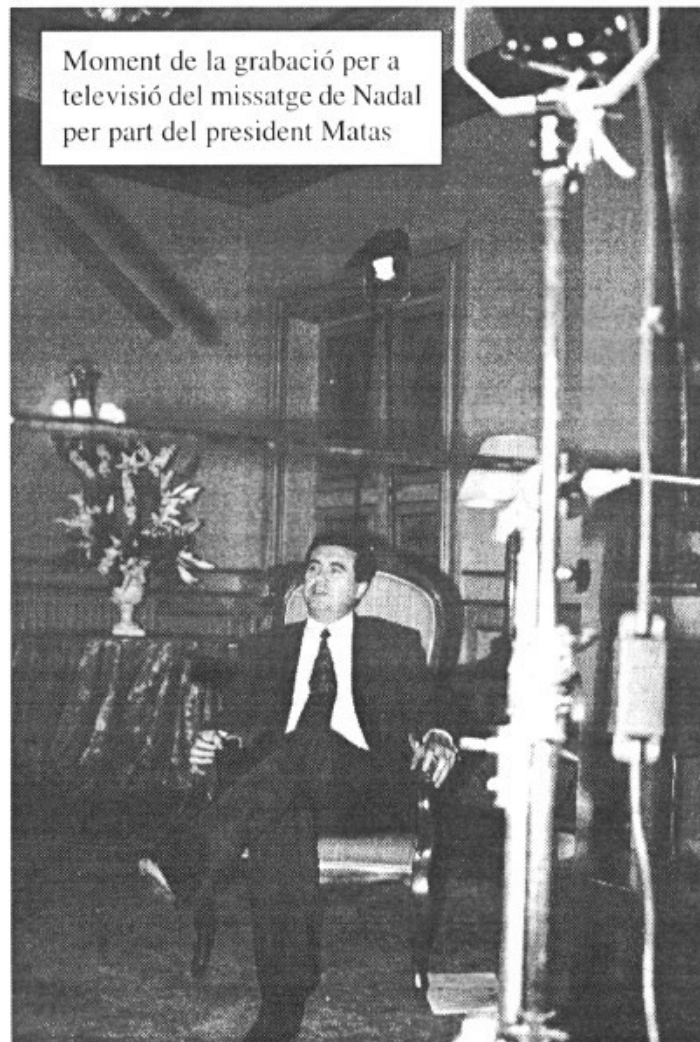
Em preocupa molt, per exemple, la formació dels nostres infants, de cada vegada més en mans de la televisió

Em preocupa que el diàleg familiar minvi. Vull dir que hi ha una moda, un model, que ni tan sols és

espanyol ni llatí, que s'ha anat implantant gràcies a molts de factors; però és un model que redueix el diàleg familiar al mínim i això fa que les relacions entre les persones es deteriorin d'una manera considerable.

Em preocupa que les persones grans no puguin omplir millor el seu temps lliure, ja que, per moltes ajudes públiques que hi hagi, no hem d'oblidar que ells són responsabilitat nostra, són responsabilitat sempre dels fills

Nadal crec que és el moment perfecte per fer un gest i un propòsit: els pares i les mares hem de dedicar temps als nostres, als fills, al diàleg, si no volem que la manca de comunicació, pugui generar en un moment determinat situacions de fractura social, de manca de

cohesió, d'individualisme exagerat.

També ho és per a una altra consideració: vivim en una societat tolerant, que respecta les creences de tots. Això és cert. Ens ho hem guanyat. Però també ho és que s'han introduït en les nostres vides pautes de conducta molt materialistes, sense cap espiritualitat. Fins a tal punt, que sembla com si tot hagués de sortir d'un compte corrent o d'un balanç.

Jo crec que l'home és un ésser transcendent i que no tot és material quantificable.

Per això, deixau-me remarcar la importància de les relacions personals, basades no tan sols en el benefici o en la simpatia, sinó també en l'amor.

Deixau-me que lamenti situacions penoses i tanmateix reals: la droga. Molts de joves han perdut la vida per aquesta lacra. Hi hem de lluitar en contra de manera efectiva. Però, encara més important: recordau que la responsabilitat primera d'un pare és el seu fill i que hi hem de saber establir un contacte, un clima de relació adequat, que el posi enfora d'aquest perill.

Deixau que faci una crida als responsables de molts d'infants que no reben una atenció mínima.

I, a més, vull reclamar la vostra atenció sobre la implantació de models socials violents (de vegades, de violència manifesta i, de vegades, de violència latent, implícita). No ens hem de deixar guanyar la partida. Nosaltres, les illes Balears, som un poble molt tranquil, molt tolerant. No hem de permetre que ningú ens introdueixi ni un gram de violència.

Ciudadans i ciutadanes de les Illes Balears,

Encara que vos hagi assenyalat punts de reflexió, de preocupació, jo crec que tenim raons suficients per ser optimistes. Sobretot, perquè la majoria continua pensant que ningú no ens regalarà res i que és necessari fer feina cada dia si volem tirar endavant. Mentre pensem això, segur que no ens equivocarem.

Per això, el desig que vos faig arribar per al 97 és de feina per a tots en pau concòrdia. Que l'Any Nou sigui millor per a tots.

Moltes gràcies.

Jaume Matas Palou

President de la Comunitat Autònoma

ELS PROTAGONISTES DEL CALENDARI D'ENGUANY

- 1.-Guillem Mascaró (Guillemet)
- 2.-Martina Morey (Vilera)
- 3.-Angela Miquel (de s'estanc)

- 4.-Esperança (propietària bodega)
- 5.-Tomeu Quetglas (Senyoret)
- 6.-Nadal Poller (propietari bodega)

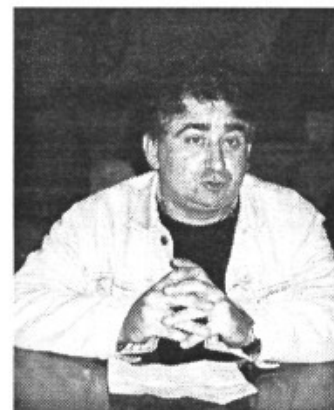
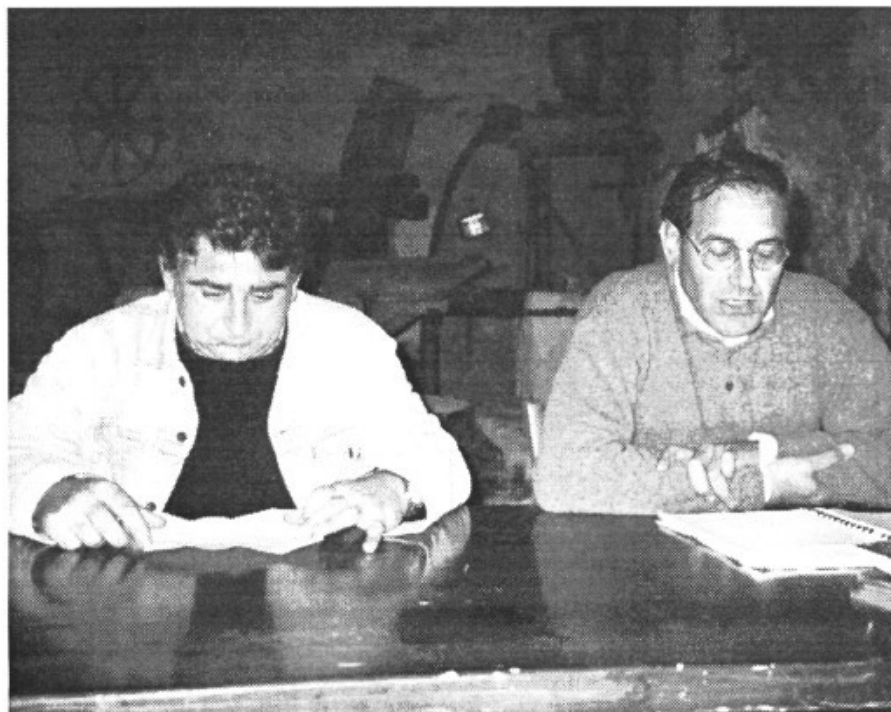
- 7.-Martina Miquel (de s'estanc)
- 8.-Salvador Torelló (Juanet)
- 9.-Agueda Estarellas (Mare Bernat Moli)

A "FENT CARRERANY"

"La idea era fins i tot pecat"

Era cada dia, potser a l'hora de dinar
o quan jugaves amb el cavallet de fusta
o quan demanaves sobre aquell enigma
que t'acuitava com una espina.
"Això no es diu", "això no es fa",
et deien des de la inconsciència
del qui fa un calc de tabús.
No volies la norma, t'espantava la casella.
Un dia descobrires que fins i tot
pensar era pecat, però no t'espantares
ni et preocupares de confessar-los.
Eren el teu secret i la teva aventura,
i ja pensaves que no es curaven
ni amb parenostres ni amb "això no es pensa".
La vivència que es feia record
era la que rompia el tabú,
la que t'alliberava la consciència.
Tenies la imaginació com a camí
per a trobar-te i no entenies
per què s'havia de vedar,
com si fos l'estèril terra del dimoni,
una facultat innata per a tothom
que a tu et feia més suportables les normes.
Un altre dia et demanares: "per què de la
imaginació no en faig camí?".
Aleshores et digueren que obrissis la porta
i que deixassis sentir la teva veu.
Quan tu la sentires no vares creure
que fos la teva, sinó una altra de millor.

PRESENTAT A CAN GASPAR EL PRIMER LLIBRE DE POEMES DEN LLUC MATAS

Imatges de diferents moments de l'acte de presentació

Com ja havíem anunciat, el passat dia 30 de novembre tingué lloc la simpàtica i emotiva presentació del llibre de poemes d'en Lluç Matas a Can Gaspar, davant molt de públic.

La presentació anà a càrrec d'en Joan Mas i Vives, el qual acompanyà a la taula a l'autor del llibre. Un parlament de l'autor, una lectura de poemes que feu en Joan Gelabert i un debat entre el públic i en Lluç completà la presentació.

Acabàrem tots sopant de productes de la carnisseria oferits per la família i vi de Petra. Just ens resta recordar-vos que el podeu trobar a la papereria Ses Corbates.

ROQUETA

El Comte de Formiguera. Quan va fer fallida: Sonets

Primera part:

L'arpa i la seva filla

Quin so mes esglaiós tocava un dia
aquella arpa, tan resplendent tenia pena
no els quedava res, ni la galera...
malalta va quedar, la seva filla....

A on és aquell senyor que pretenia
que els criats ja se n'anaven de ca seva
cap baix pels carrers de dins Maria
plorant pel senyor de Formiguera.

I la filla de pena es moria
i duïa a dins les mans una floreta
i un somni de records la confonia,

I l'arpa en les notes d'agonia
morien tristament a dins Roqueta
i la Verge del cel les beneïa.

Segona part:

Un final molt trist

Senyor Comte què vos queda
d'aquella immensa riquesa
la llum del sol que vos crema
dins la cambra de Roqueta

Senyor Comte vostre lema
de medalles i noblesa
dins vostre cor s'hi estella
un gran record de tristesa

Eren molts els vostres dons
títols en vostra guerrera
perlas d'or i oracions

Vostra família que espera
mirant les possessions
ja no són de vostre regne?

Miquel Rosselló i Quetgles, Inca 20 de desembre 1996

... I unes colomes blanques prengueren el vol des de
Roqueta, per no tornar-hi mai més i quedava tancada
per sempre la història del Comte de Formiguera.

CAMÍ DE BETLEM

"UN CEGO CURAT"

Cap a on anau Senyora
amb aquest pobre ninet,
cap a Betlem ell vol córrer
amb un vestit de pobret.

Molt aprop per on passaven
un taronger carregat
un cego que ho guardava
un cego des de que és nat.
¿ Me dareu una taronja ?
per aquest nin abressat.
Agafau com a bona mare
fins que estigui associat.
Quan mentres el nin menjava
va sortir una claredat
¿ qui serà aquesta senyora

que sa vista m'ha donat?
Era la verge Maria
que amb un nin espavilat
cap a Betlem s'en anava,
deixant el cego curat.

MIQUEL ROSSELLÓ QUETGLAS
Inca, 20 de desembre de 1996

VERSOS AGRAINT A DON MIQUEL OLIVER I ROIG, UNA SORPRESA QUE EM VA DAR. I A SA REVISTA FENT CARRERANY.

Vostè és flor d'una amistat
que els anys estan en filera,
don Miquel el vostre cap
me deixa tot estorat
d'uns anys que havia oblidat,
d'una història vertadera.

Amb una gran simpatia
la sorpresa m'has donat,
entre flors i poesia
m'has donat l'alegria,
perquè tens el cor honrat.

Jo mai t'oblidaré,
perquè m'has donada vida,
es versos que t'escriuré,
de dins mon cor els trauré
igual que aigua cristal·lina.

No sé com t'he de pagar,
perquè és poc un abraç
a dins mon cor tu viuràs
i així me protegiràs
de lo quan puga passar.

A tu i a n'es CARRERANY,
SEMPRE VOS HO HE D'AGRAIR
que m'heu donat lo més gran
per seguir un bon camí
i tot solet jo des d'aquí
jo vos desig un bon any.

A l'equip de redacció
un abraç li vull donar,
ja que no vol escoltar
que tots cinc varen brillar
a davant en Rosselló.

Jo parl per na Margalida,
i per en Magí es director,
p'en Joan que té energia
i en Nofre que té alegria
i en Miquel es butxacó
Que ho passeu de lo millor
davant la Verge Maria.

Molts d'anys.
Miquel Rosselló Quetglas.

El grup d'Esplai Es Rebrot construí aquest Betlem que podeu veure a la capella de la Font del Baptisme

DÉU, NO FACIS MÉS NINES

Just abans de les festes nadalenques, fullejant una revista que ens envien els missioners jesuïtes de la Índia, em trob amb aquesta carta. Tot d'una em va cridar l'atenció i ara la transcriu, traduïda, perquè tots puguem saber com és la vida "real" de la Índia, i amb la lluita que els missioners s'han enfrontat. És una altre realitat, ja ho sé. I que nosaltres tenim molts de problemes, que no importa anar tant enfora, també és veritat. Però el masclisme ha arribat a uns extrems que depassen els drets humans. La carta diu així:

Estimat Déu:

Et vull contar el que ens passa a les nines de la Índia. Pareix que Mogui no ho entén, però estic segura que tu sí que ho entendràs.

La meva mare ho va tenir en secret, però jo ja m'he enterat de tot. Ahir la dugueren a un hospital, li examinaren el ventre, i li digueren que tindrà una nina, una germaneta meva. Però ja no la tindrà perquè al dia següent uns metges li llevaren la vida i la hi traguieren morta.

Però, per què? No tenia la meva germaneta dret a veure aquest món tan hermós, amb les flors, les estrelles, ...?

Estic veient coses molt rares. Una amiga meva estava malalta i Mogui no la dugué al metge. No només això, la seva mare anà tranquil·lament a fer feina a la fàbrica, no es quedà a cuidar-la. I quan tornà a casa la meva amiga havia mort.. Tu saps per què no cridaren al metge i la deixaren tota sola? Creus que a mi també em deixarien morir si estigués malalta?

L'altre dia quan el meu pare arribà de la feina portava un uniforme, unes sabates, llibres i una bicicleta pel meu germà, que havia de començar l'escola.

Jo em vaig posar molt trista, perquè a mi, que som major que ell, no m'han comprat res. Els meus vestits ja són molt vells, no duc mai sabates, ni tenc llibres, ni parlen de dur-me a l'escola.

Al contrari, m'he d'aixecar molt dematí per ajudar a la meva mare, a preparar el berenar, he de netejar la casa, planxar l'uniforme del meu germà, respallar-li les sabates, rentar-lo i preparar-li el berenar per l'escola.

Tu, Déu, comprens per què a mi no m'envien a l'escola, ni em compren les coses que donen al meu germà?

Ell té totes les coses que vol per jugar al "hockey". Li vaig dir a ma mare, l'altre dia, si a mi no em compraria res per jugar; ella em contestà que les nines no han nascudes per jugar. Que el deure de les dones i les nines és saber manejar la granera, el fregall i l'espolsador.

Endemès, ella em digué, tu has de venir a fer feina amb mi a la fàbrica, ja que has complit els 10 anys.

I així és. Després de la casa, a la fàbrica de focs artificials. Tu, Déu, saps que és això? En qualsevol moment et pot explotar un artefacte dins les meves manetes i quedar-me sense mans o cega ...

Creus que hi ha dret que a una nina de 10 anys li pugui passar això?

Em pas el dia treballant. Primer a casa, i després a la fàbrica i ni tan sols sé si em paguen alguna cosa. Jo no veig un cèntim. La meva mare em diu que ens paguen juntes, però jo crec que a mi no em donen res.

És l'hora de sopar: al meu pare i al meu germà els hem fet arròs al "curry" amb "chapatis". La mare i jo hem de menjar l'arròs que els sobri -a vegades no sobra-mesclat amb aigua. I em vaig a dormir amb fam. Tu, Déu, saps que és això? Menys mal que vénc de la fàbrica molt cansada i tot d'una em dorm com un tronc.

Ara et voldria contar una altra cosa. Ahir vingué a casa la meva germana major amb les tres nines. Ens va dir plorant que ja no podia tornar a ca seva. Quan anàvem a la fàbrica ma mare m'ha dit que el seu marit l'ha tret a fora perquè ha infantat a una altra nina. La tercera.

I com, ma mare, ens podrà alimentar? Déu, no ho comprenc. I tampoc entenc el que parlaren el pare i la mare. No ho adivines? Em casaran l'estiu vinent. T'imagines? Si sols tenc 10 anys.

Et recordes de la meva cosina que l'any passat es va casar? Tots anarem a les noces. Aquell dia si que vaig ser feliç. Hi hagué menjar, música, ball, ... A ella li regalaren or, molts de "sarís", un rellotge, una gelera, ... Idó, ahir al vespre, fou el seu enterro i cremació. Que què passà? No ho saps? Els sogres la regaren de benzina i li calaren foc. Ja està clar, Mogui ho va dir, el que varen dir fou que s'havia cremat fent el dinar, que es descuidà i el "sari" se li calà foc, i no es pogué fer res per la seva vida.

Quina llàstima, nosaltres sols vèiem el cadàver, amb moltes flors i llenya de sàndal per a la cremació. Ara tots diuen que els sogres li pegaren foc, perquè no havia duit tota la dot que ells esperaven.

I tu, Déu, creus que a mi em pot passar el mateix quan em casi? Perquè a aquest pas la meva dot serà ridícula ... els meus pares no em donaran casi res.

Encara et deman un poc més de paciència, hi ha una altre cosa que et vull dir.

Tu has vist a la meva mare que es tapa la cara quan ve qualque home a ca nostra. En canvi el meu pare sols porta un "doti" i Mogui no li diu res.

La meua mare no pot sortir a passejar, -ni jo tampoc- o a visitar les seves germanes o a la padrina. El meu pare, en canvi, ve a casa quan fa fosca, i a vegades begut, cridant i pegant a la meua mare.

Jo no sé que faré si un dia comença a pegar-me a mi. Ara em tap la cara ... però això no bastarà.

Ah! I el que li passà a l'altra germana meua. Un dia estaven en el camp pasturant a les cabres, vingueren tres homes, ens volien fermar, jo vaig poder fugir, en canvi a la meua germana la se'n dugueren al bosc.

Quan arribà a casa, duia tot el sari espanyat i plorava. El meu pare li va pegar, molt i la tancà a la seva habitació, i cridava, dient-li : "ara Mogui es casarà amb tu". Ara no surt mai, sempre plora i està trista.

Estimat Déu:

Sempre em diuen que Déu ho pot tot. Fixa't amb el que li passà a la meua amiga, a la meua cosina, a la germana o a ma mare.

Les nines hem de viure així? per què ens creares?

No facis més nines!

O fes que nins i nines siguem iguals!

Ja només ens quedes tu. Ja només ens falta que ens diguin que Tu, Déu, no escoltes a les nines.

Una nina Índia.

Extreta de: "GUJERAT" Misioneros jesuitas en la India. Noviembre 1996. Nm 579.

Pere Oliver.

RAGEN ELS ALBELLONS

Els albellons ragen fort ferm. Molta d'aigua ha caigut aquests darrers mesos; tanta i tanta que no hi ha albelló que no hagi rebentat. Si anau pels camins de fora vila i sou capaços de passar per segons quins llocs, que Déu vos empari.

Fa anys, bastants, que també plovia molt, tant o més que ara, i també els albellons rebentaven; sortia una aigua neta, fresca, que a vegades, ja ben entrada la primavera o fins i tot l'estiu, més d'una vegada eren un regal per a aquell que volia espassar-se la set. Quantes vegades no ens havíem aturat, anant amb bicicleta, a beure aigua fresca d'un albelló! Fins i tot alguns podríem dir pam per pam on

n'hi havia pels camins que freqüentàvem.

Bé, i si llavors n'hi havia i ara també n'hi ha; a què ve tot això? Molt senzill. Abans l'aigua dels albellons rajava i corria per dins de les voreres i síquies i anava cap al torrent respectiu, destí natural i ecològic de tota correntia. Però ara, les voreres acanalades estan brutes, tapades, plenes de deixalles, amb un metre d'herba, això quan no han estat condemnades pels mateixos propietaris. Per això l'aigua que sempre va cap avall, en no trobar el seu jaç natural se'n va pel mig dels camins, erosionant el terra, deixant les pedres descarnades, fent malbé el ferm dels camins que des de sempre s'havien mantingut ben accessibles.

És una vergonya. Algun organisme que viu gràcies als nostres impostos, no exerceix la seva responsabilitat i no fa netejar les síquies, les voreres, perquè aquests dolls d'aigua beneïda se'n vagi pels seus viarans naturals, sense fer malbé els camins. D'aquesta manera els pocs diners públics podrien ser invertits en coses més productives i no tirats inútilment en reconstruir allò que mai no s'hauria d'haver espanyat.

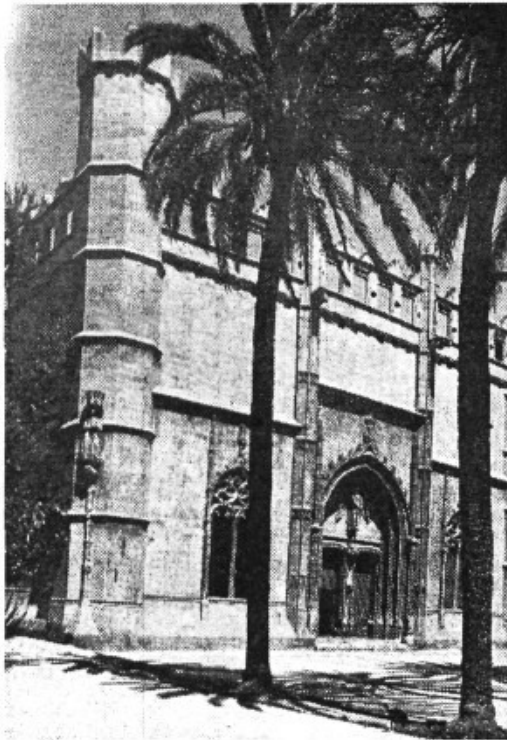
Antoni Gelabert.
Maria, Nadal 96

BULLIT DE NOTÍCIES

PRESENCIA MARIERA A L'EXPOSICIÓ DE LA LLOTJA

Durant aquestes festes de Nadal i segurament durant tot el mes de gener el marc incomparable de la Llotja de Ciutat acull una exposició didàctica dedicada a tancar l'any del Centenari de la publicació de les Rondalles de n'Alcover. Allí hi podeu trobar part dels elements que configuren el món màgic de les Rondalles, els seus recontadors, el personatge que les recopilà, el paisatge

que les acull, etc. En una de les sales de l'exposició hi ha una vitrina, on s'hi poden contemplar una sèrie de plaquetes del recopilador, Antoni Maria Alcover, amb les anotacions que prenia quan algú li contava la rondalla que després ell acabaria de perfilar. Si hi anau i vos hi fixau bé, podreu observar que dues de les històries recopilades, En Mirandó i N'Espirafocs, duen a la part de dalt el nom de Francisca "Massa", la persona que les contà a Mossèn Alcover.

LES PLAQUES AMB ELS NOMS DELS CARRERS

Som els primers que hem reivindicat, de manera insistent, la normalització dels noms dels carrers de Maria, encara avui majoritàriament en castellà. Darrerament han aparegut algunes plaques noves amb la retolació en català. Fins aquí res a dir, excepte que ja que ho feien, no hagués estat gens malament que s'hi haguessin mirat un poquet. Per començar no hagués estat sobrer que la qualitat de

les plaques fos un poc millor i alhora seguir un model únic, ja que sembla que cada vegada que en canvien alguna, canvien de model. D'altra banda, cal remarcar que els noms dedicats a personatges del poble o vinculats al poble com és el cas del carrer Bartomeu Jordà, apareguessin amb el nom sencer i no només amb la inicial del nom. I finalment s'ha de recordar que en català les majúscules s'accentuen. Així JORDÀ, hauria d'anar accentuat.

MARIA FOU NOTÍCIA ALS DIFERENTS MITJANS DE COMUNICACIÓ

I no per a bé, hauríem d'afegir-hi. Una canera situada davant s'Arraval fou l'estrella de les notícies durant ben bé una setmana. La canera, polèmica ja des de fa temps, per les constants queixes dels veïnats, es convertí en un escenari dantesca, quan aparegueren morts un bon nombre dels animals allí guardats. La notícia apareguda a la premsa parlava inicialment d'enverinament. A poc a poc s'anaren sabent més coses encara que, a hores d'ara, s'ha fet un mutis que poca gent ha pogut desxifrar del tot. Sembla que la falta d'escrúpols del propietari i d'alguns ramaders de la zona han possibilitat que els cans consumissin carn d'animals infectats. Això ha motivat la intervenció de les autoritats sanitàries i l'obertura d'algun expedient. El gran perjudicat és el poble de Maria i la gent que va de legal per la vida i procura fer les coses ben fetes, ja que els embotits de Maria havien aconseguit una certa fama entre els consumidors mallorquins, i costarà tornar-la recuperar.

EL SR. ROMERO, DIRECTOR PROVINCIAL DE M.E.C., VISITA L'ESCOLA

Seguint amb el seu programa de visites a les escoles, el director Provincial del M.E.C. visità l'escola el dia 19 de desembre. Es va interessar per l'estat dels diferents edificis i va assegurar que estava disposat a col·laborar amb l'Ajuntament en la millora de les infraestructures.

L'AJUNTAMENT PERD UNA SUBVENCIÓ PER NO PRESENTAR LA DOCUMENTACIÓ A TEMPS

El Diari Balears, en la seva edició del dia 26 de desembre, publicà una informació sobre la pèrdua d'unes subvencions que havia de donar la Comissió Insular d'Urbanisme del Consell Insular de Mallorca per la

BULLIT DE NOTÍCIES

modificació de les Normes Subsidiàries. Els pobles afectats per aquesta circumstància són Porreres, Algaida, Vilafranca, Montuiri, Lloret i Maria. Els corresponents Ajuntaments sol·licitaran que aquests diners s'inclouguin als pressupostos de l'any 1997.

ELS BANCS DE LA PLAÇA CANVIEN SOBTADAMENT DE COLOR

El dia dels Innocents la Plaça des Pou aparegué amb un nou aspecte; els bancs havien perdut el clàssic color verd i apareixeren pintats de groc, de blau, de rosa, de vermell... I perquè quedàs clara la intenció dels artistes deixaren una pancarta al cadafal amb la inscripció "NOSALTRES PINTAM UN MÓN MILLOR". Sabem, además, que no es tractà d'un acte estrictament clandestí, emparat en la fosca, ja que els "artistes" feren arribar un escrit a l'Ajuntament explicant el significat de la seva pintada i que reproduïm a continuació:

Maria de la Salut, 28-XII-96

SORTIM DE DAVALL TERRA I CRIDAM:

ESTAM EMPEGÜETS!! de tenir la plaça del nostre poble d'un sol color. Com a punt de relació entre els nostres consemblants, l'hem triada per reflectir l'essència d'aquest món, les PERSONES HUMANES. D'humans no només

n'hi ha de blancs, i de bancs no només n'hi ha d'haver de verds. Per això en el nostre acte volem que s'hi reflecteixi la diversitat ètnica, i demanam amb els colors més INNOCENTS que em trobat, que des d'aquesta EURO-PA-HERODES s'ajudi als germans INNOCENTS del món.

Es per això que VOLEM PINTAR UN MÓN MILLOR.

LES EXPOSICIONS

Aquestes festes de Nadal hem pogut gaudir de la segona edició de la Mostra d'Artesania a Ca l'amo en Gaspar, de l'exposició d'olis de Jaume Gabriel March a l'Ajuntament i del Betlem de la Capella Fonda que ha recuperat les velles figures en un marc molt apropiat per la seva exposició.

CONSTITUÏT EL CONSELL PARROQUIAL DE PASTORAL

El passat 14 de desembre vingué el Vicari Episcopal, Mn. Bartomeu Suau que presidí l'Eucaristia del dissabte a vespre i acte seguit a la rectoria, amb un poc de pa amb oli, constiuí, en nom del Sr. Bisbe, aquest grup de persones que formaran el Consell Parroquial de Pastoral (CPP). Està constiuí per: Antònia Mas Ginard, Joana Maria Colombram Llompart, Onofre Sureda Ribas, Francina Maria Vanrell Perelló, Joana Aina Tugores Mas, Margalida Obrador Pastor, Magdalena Carbonell Monjo, Nadal J. Ferriol Negre, Bel Mestre Carbonell, Miquel Ferriol Sureda, Maria Ballester Barceló, i Bartomeu Monjo Sureda.

El procés seguit per l'elecció dels representants ha estat aquest: després de la conferència que donà Mn. Joan Bestard, Vicari General, s'elegiren els representants dels diferents grups parroquials; neteja (2), cor parroquial, catequesi, Capella Fonda, economia, (1 de cada grup). Aquests representants proposaren noms per formar part del CPP i el rector va anar convidant-los. Entre els reptes més immediats hi figuren les obres de pintura i electricitat de l'església. Els membres del CPP van manifestar el seu interès perquè hi hagi una representació juvenil; les portes són sempre obertes.

ARRIBADA DE SES MAJESTATS ELS REIS D'ORIENT

El proper diumenge, dia 5 de gener, a les 19 hores tindrà lloc l'arribada dels Reis d'Orient. El dia 6 repartiran les joguines després de l'Ofici de les 9,30.

INICI DE LA CATEQUESI

L'inici de la catequesi tindrà lloc el proper diumenge, dia 12 de gener, a l'ofici de les 11 hores.

REUNIONS PER JOVES

Seran cada quinze dies, els divendres a les 21 hores, a partir del dia 10 de gener. Els que hi vulguin assistir s'han d'apuntar a la rectoria abans del dia 4 de gener.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Madò Isabel Font Mas que morí el passat dia 7 de desembre a l'edat de 83 anys. Vivia al carrer de Sa Tanca, número 28.

Que descansin en pau.

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BALEARS: PROPERS CONCERTS

16 de gener

Director: S. Accardo Solista: Salvador Accardo

Programa:

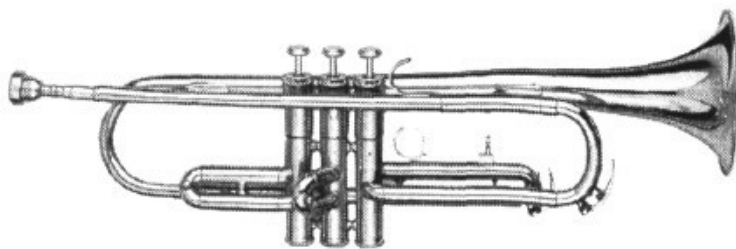
Romances número 1 (Opus 40)	Beethoven
Romances número 2 (Opus 50)	Beethoven
Simfonia número 1	Beethoven
Concert número 22 en la menor	Viotti

16 de febrer

Director: Philip Bender Solista: Bashkirov

Programa:

Concert n. 6 per a piano i orquestra (Op. 61) Beethoven
Simfonia número 4 en Mi menor (Opus 98) Brahms

MIGUEL TORRENS QUETGLAS

MEIGE

HORES CONVINGUDES

Atén assegurats de: ASISA-IMECO-NOVOMEDIC

C/. Nou, 69
Maria de la Salut

Tel. 907 74 79 65

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	525002
FAX	525194
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)	525594
APOTECARIA	525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)	525083
ESCOLA DE BAIX	525252
CA SES MONGES	525144
LOCAL TERCERA EDAT	525564
PARRÒQUIA	525033
GESA INCA: AVARIES	880077
BOMBERS	085
AMBULATORI D'INCA	502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA	061
SON DURETA (Centraleta)	175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)	502850
AMBULÀNCIES	200362
RECAPTACIÓ DE TRIBUTS	
DE LA CAIB (Inca)	505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA	
(Inca)	505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dimarts, dijous i divendres: de 18 a 20 hores.

Dimecres: de 17 a 20 hores.

Dissabtes: de 10 a 13 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 7'30 i 15 hores.

Sortides Palma: 13 i 19 hores.

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al **855043**

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al **520292**

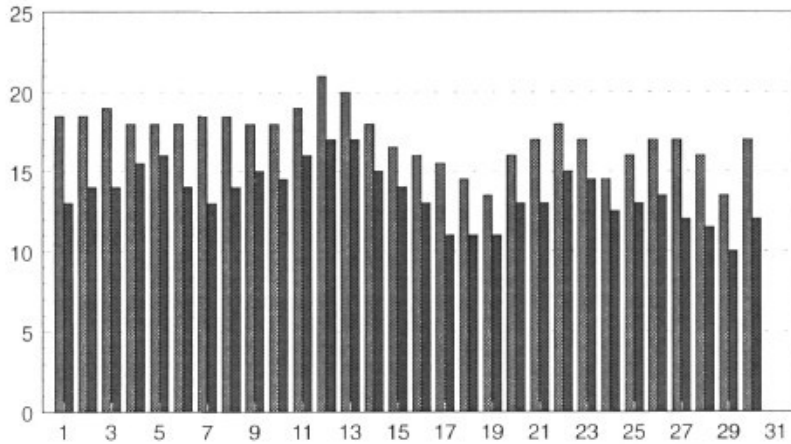
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al **236624**

El temps

MES DE NOVEMBRE

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 11	4 l.
Dia 14	40 l.
Dia 15	11 l.
Dia 16	4 l.
Dia 17	4 l.
Dia 18	3 l.
Dia 20	4 l.
Dia 28	3'5 l.

TOTAL: 73'5 LITRES

Temperatura Màxima

21 °C (Dia 12)
Temperatura Mínima
10 °C (Dia 29)
Temperatura Mitjana
15'3 °C
Mitjana Màximes
17 °C
Mitjana Mínimes
13'6 °C

ESQUITXOS DE LA LOTERIA DE NADAL TORNEN ARRIBAR A MARIA

▶ BALEARES ◀

Y el quinto aterrizó en Maria

Los 40 abonados desde hace 32 años al número 5.604 se repartirán 28 millones

MIQUEL A. FONT

PALMA.— Han sido 32 años de espera para el final recibir un premio algo discreto en valor económico pero con el contenido suficiente de ilusión para animar la fiesta en todo el pueblo de Maria. La cantidad total repartida entre 38 vecinos de esta localidad y de la cercana de Santa Margalida ha sido de 28.000.000 pesetas, una cifra que parece ridícula frente a los 15.000 millones del Gordo que el año pasado se repartieron. Los habitantes del Coll del Rabosa.

Los vecinos, agraciados o no, se conformaron con el premio recibido y acudieron masivamente al Café Can Tomé de Maria para celebrarlo.

Cuatro series completas del número 5.604, que ha obtenido el quinto premio, se habían vendido en las administraciones de Andreu Avellá de Santa Margalida. De los 40 décimos que integran las cuatro series, 4 se quedaron en Santa Margalida mientras el resto los había adquirido el Café Can Tomé de Maria para repartirlos entre los más de 30 abonados que forman la paha. Cada décimo ganó premiado con 720.000 pesetas.

Otras series del quinto premio

a las personas que se habían comprometido para festejar el premio. Sin embargo, pronto se supo que casi todo el dinero se había ido al pueblo vecino, que era donde acurrimente estaba la fiesta. Varios vecinos expresaron su desaliento y lamentaban que «los millones» hubieran pasado por la localidad sin apenas detenerse.

PREMIO REPARTIDO.— Distinto ambiente hubo en la plaza de Maria y en el café Can Tomé. Los titulares del establecimiento, Miquel Font y Antoni Mas, eran los protagonistas tanto por haber repartido los décimos entre los abonados como por ser los máximos agraciados por el premio, recibieron más de 1 millones de pesetas.

El resto de premiados tenían un décimo o una parte del mismo, siendo en total casi 40 las personas que han participado el quinto premio. La mayoría habían adquirido un décimo con el que han ganado 720.000 pesetas. Otras habían comprado medio décimo y otros pocos dos décimos.

Entre los premiados, y comparando su alegría con los vecinos, estaba el alcalde Rafael Oliver, quien afirmó que destinará el dinero a pagar deudas. Jaume Fariol, otro abonado, aseguró

Los agraciados se reúnen en el Bar Can Tomé de Maria para celebrar el premio.

Juan Font y el «pater» con otros de las vecinas en el Bar Can Tomé con un botellín agraciado en el botellín.

en celebraciones para festejar el premio.

✓ Una pareja de Maria de la Salut abonada al 05.504 días de su serie ganará quasi 28 millones

✓ El bar de Bigol Oliver, que també jugava, ha tret un premi de 720.000 pesetas

Bartomeu Mas, Taltre presentará 12 millones, se va mostrar también muy satisfecho. Ha trabajado con el premio de la cofradía de operarios de un Colegio de Santa Jordi.

Maria i Sta. Margalida

A quatre trenta milions paga el que «ha guanyat» Santa Margalida i Maria de la Salut. El número 05.604 va obtenir un cinquè premi de 7.200.000 pesetas, és a dir, 720.000 pesetas al decim, per la qual cosa en aquesta repartició entre els dos pobles 28.000.000 pesetas.

Aquest número va ser venut a l'administració de Loteria del carrer de Joan Març de Santa Margalida.

El propietari de l'edifici on s'ha venut el número de Santa Margalida repartirà 28 milions

Al Bar de la Salut celebren entre a casa el

Per segon any consecutiu el nostre poble ha estat notícia pels premis de la loteria de Nadal. Aquí podeu veure alguns retalls de la premsa de Palma i també una imatge de la celebració del president de Fent Carrerany, Jaume Mestre i en Martí de s'ajuntament celebrant el premi. Enhorabona a tots els guanyadors i que ho disfruteu!

LA LOTERIA DE NAVIDAD ROZA MAO Y MARIA

La administración de Loteria de Santa Margalida (carreter de Maria de la Salut) con el número 05.604 ha ganado el quinto premio de 7.200.000 pesetas. Los beneficiarios son los más de treinta de Maria de la Salut que se han repartido 28.000.000 pesetas.

capità Miquel Font, propietari del bar «Can Tomé» de Maria de la Salut con el seu germà a sa companya Antoni Mas, cada un dels propietaris de l'edifici on s'ha venut el número 05.604.

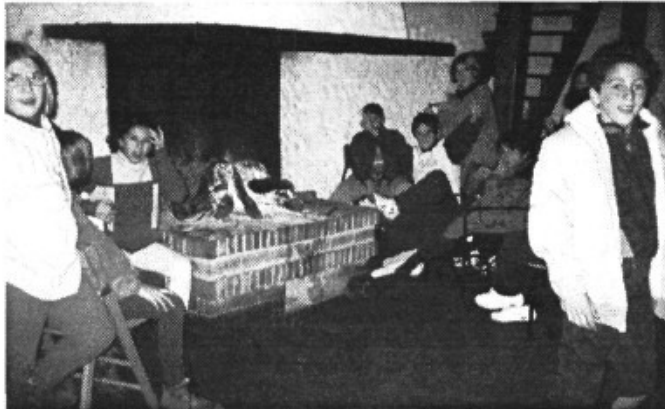
ESTADA A BINIFALDÓ

Diari Escola A.M. (Antoni Monjo):

Dimecres, dia 11 de desembre de 1996

Estimat diari:

Com ja t'havíem dit fa un parell de dies hem anat a Binifaldó. Hem partit avui de la Plaça des Pou devers les set de l'horabaixa i hem partit amb cinc cotxes igual que de mestres: En Joan Capellà, en Magí, na Maria Antònia, n'Aina i en Joan Gual. Bé, hem pujat tots als cotxes i

gairebé volíem deixar alguna maleta a la plaça perquè no volien entrar als maleters. Després d'això hem partit i no ens hem aturat fins al Salt de la Bella Dona a descansar i admirar els llumets llunyans de la vall. A continuació hem arribat a una casa, no era la de Binifaldó sinó la de Menut, i finalment hem arribat a Binifaldó. El primer que hem fet ha estat és fer grups i després hem deixat les maletes. Com que s'hi estava molt bé devora el foc, mentre uns posaven la taula els altres jugaven devora el foc. Després de sopar ens hem anat cap a la bassa i ...

- Ei! No creis que per ser el primer dia és bastant llarg?

- Sí, tens raó. Bé, de totes maneres ja acabàvem el primer dia. Et prometem que el segon dia el resumirem un poc.

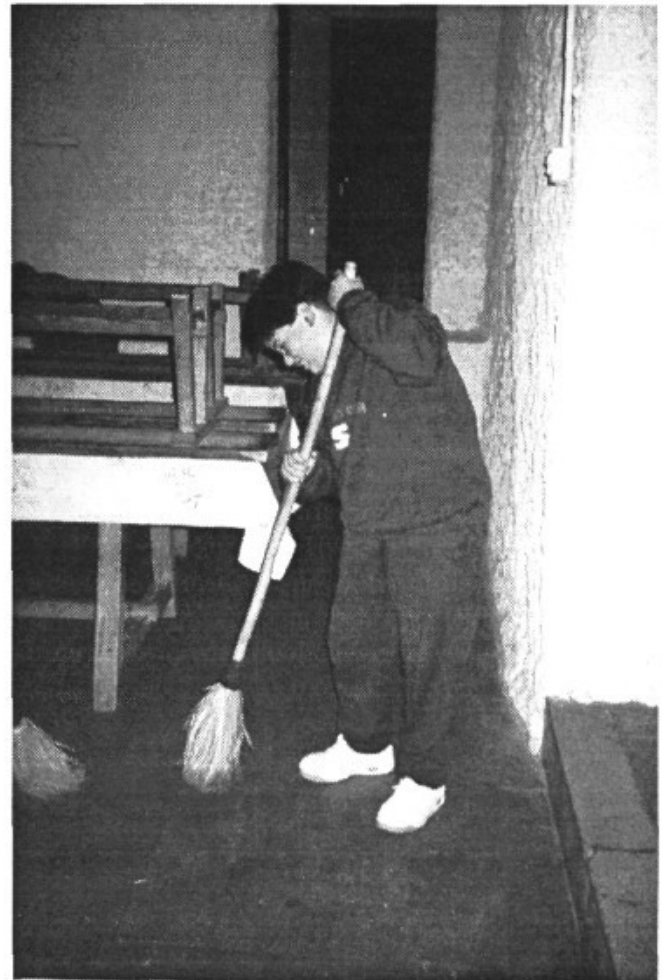
- Bé, d'acord. Podem seguir.

Com ja havíem dit, hem anat cap a la bassa i la monitora, que per cert es diu Magdalena, ens ha dit que apagàssim les llanternes un parell de minuts per sentir

l'aigua com baixa i que després ens aniríem. I així ha estat. En arribar vam fer els llits i ens anàrem a dormir. Ah! Abans de dormir-nos férem molt de trui.

Dijous, dia 12 de desembre de 1996

Ens hem despertat abans d'hora i hem fet tot el que es fa un dematí: vestir-se, fer el llit, berenar, etc,... Després hem partit cap a un alzinar per fer feina i conèixer més coses. Ah! Me n'oblidava. Ha vingut un monitor nou que es diu Toni i és molt alt. Després de dinar hem

partit cap a la cova de Menut i ens ha costat molt de trobar. Després ens hem dirigit cap a la Cometa dels Morts i ens han contat l'història i ens han dit que un home va entrar a la cova i una pedra va caure i deia que qui s'atrevis a apagar el llum i escoltar la música seria molt afortunat. Ho hem provat tres vegades i hem sortit. Hem arribat a Lluç i hem visitat un museu que explicava un poc coses del lapiaz, els voltors i els ferrerets. Allà hem vist un documental sobre la Serra de Tramuntana. Després d'això hem tornat cap a Binifaldó. Ah! Me'n tornava a oblidar. Abans d'arribar a Binifaldó hem passat pel camp de futbol

de Lluc per mirar un poc les estrelles i constel·lacions. Després, quan hem arribat, ens hem dutxat, hem sopat i hem fet un parell de jocs. A continuació ens hem anat a dormir.

Divendres, dia 13 de Desembre de 1996

Ens hem tornat a despertar prest i hem fet tot el que vam fer ahir. En acabar hem fet pa. N'hi havia de rodons, barres, blancs, morenos, etc... En acabar el pa hem anat a veure la font del Pedregueret (o alguna cosa així) i hem passat a veure una rosseguera. En tornar hem dinat i en acabar hem agafat els cotxes i hem partit cap a Lluc. Hem anat al Monestir i hem visitat el Museu. A continuació ens hem anat cap a Maria.

Tros del diari escola A.M. 6è curs. (Mireia Rosa Ferriol Queralt)

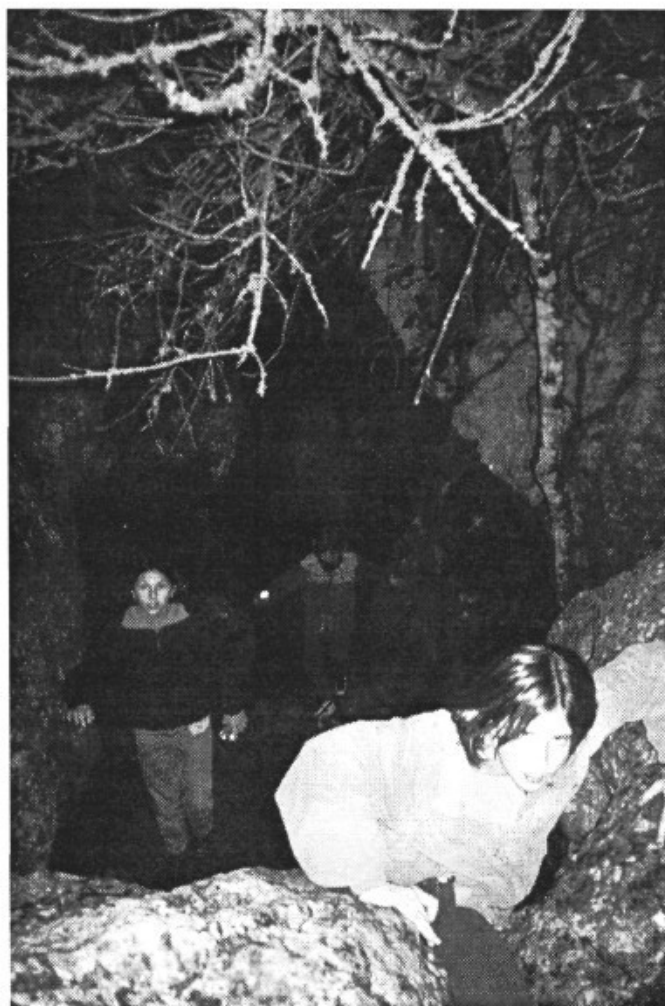
"Jo Vaig anar amb en Joan Gual. Quan vàrem ser prop del Salt de la Bella Dona el motor del cotxe es va començar a encalentir i quan vàrem ser que només quedava una capamunta per arribar a Binifaldó ens vàrem haver d'aturar. En Joan va posar aigua al cotxe i seguïrem. Quan vàrem arribar el cotxe començava a anar bé" (Joan Cladera Genovard)

"Ens vàrem anar amb na Maria Antònia, la professora de castellà, cap a Binifaldó. N'Isabel Horrach

Torelló tot el temps deia que tenia ganes d'arribar però no era l'única: en teníem tots de ganes d'arribar" (Jèssica Riu Pascual)

"Ens aturàrem perquè n'Aina es va perdre i al cap d'una estona a n'en Samuel li pega pixera i jo li vaig dir: surt i pixa aquí defora, però fes via" (Andreu Ramis Gual)

"Anàrem a deixar les motxilles al seu lloc i ens feren el sopar i cadascú feia les feines que li tocava. Sopàrem de sopa i després bistecs amb patates." (Isabel Horrach Torelló)

"Després de sopar, la monitora ens va dur cap a la 'bassa'. Era una espècie de llac ple d'aigua i enmig de l'aigua hi havia una herba. Quan vàrem tornar cap a Binifaldó ens vàrem anar a dormir. Però aquella nit no podíem dormir perquè tots els nins de l'habitació fèiem pets. Apart d'això, també fèiem molt de renou quan rèiem" (Samuel Lozano Negre)

"Quan ens despertàrem no eren les vuit encara, eren les set. N'hi havia cada una de la meva habitació que

somniava cada cosa. A les vuit ens vàrem vestir, a les nou vam prendre la llet i a les deu ens anàrem a estudiar les alzines.” (Francisca Maria Torelló Cifre)

“Vàrem anar a l'alzinar i en Samuel va patinar dins el torrent per veure una catarata. Quan va ser dintre va dir: Es veu bé d'aquí” (Francisca Carbonell Rayó)

“Primer vàrem anar a sa cova de Menut i després a sa Cometa des Morts. Totes dues varen ésser molt guapes però la que m'agradà més fou la de Menut perquè era més grossa i hi havia estalactites i estalagmites” (Maria Margalida Ribas Mas)

“En Joan Capellà ens va ensenyar els estels i quan tornàvem a les cases ens vàrem assustar amb mopis” (Bartomeu Quetglas)

“Tot seguit anàrem al camp de futbol a veure les estrelles. A la tornada a Binifaldó les mopis estiraven en Magí i en Joan. Quan vam arribar a les cases només es veien els llums de la cuina i el foc de la foganya, que és allà on després de sopar vam fer uns quants jocs” (Eulàlia Maria Carbonell Ferriol)

“El divendres dematí després de berenar, vàrem començar a fer la massa per fer pa. Després anàrem a

veure d'on sortia l'aigua de davant ses cases de Binifaldó. Després anàrem a veure sa rosseguera del Puig Tomir, en Toni ens va dir que l'escoltàssim i ens va contar que tota la gent que baixava la Rosseguera se tirava correguent i partírem cap a les cases de Binifaldó, però, en Magí, en Joan, na Maria. Antònia i jo, vérem un falcó i un ropit mentre que cercàvem esclatasangs.” (Carlos Obrador Marí)

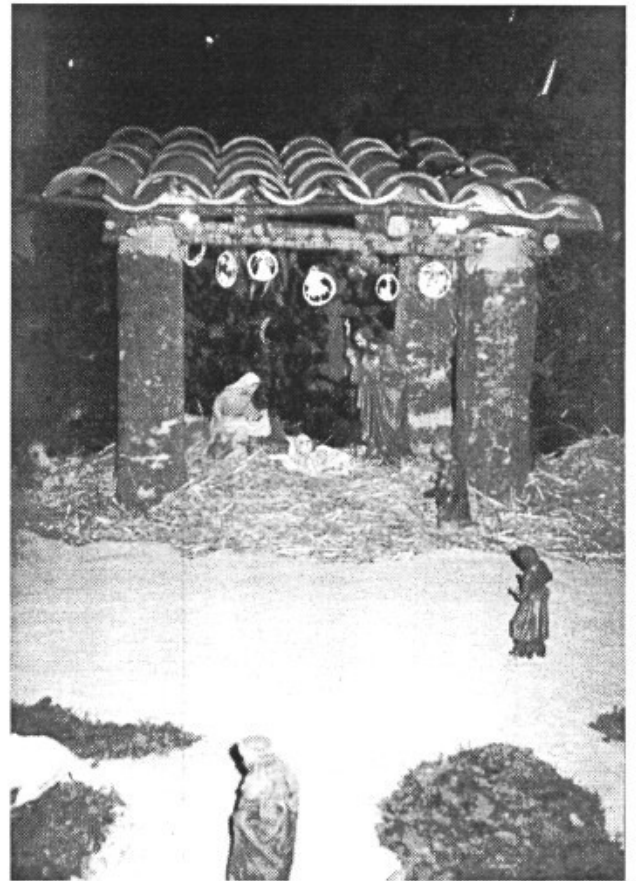
“El divendres teníem lliure i el capvespre vam anar a les cases de Lluç i vàrem veure una dona morta i quan vàrem sortir de les cases en Tomeu va dir que s'havia deixat l'abric a Binifaldó” (Diego Martínez Marín)

IMATGES DE NADAL A MARIA

La sibil·la d'enguany, n'Eulàlia Maria Carbonell

El betlem de la Capella Fonda

El coro parroquial
amenitzant les matines,
cantant nades

EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA I LA MANCOMUNITAT DEL PLA ELABOREN UN PLA D'ACCIÓ PER ATENDRE LA POBLACIÓ MAJOR.

Han presentat les directrius bàsiques que han de contemplar-se per completar la xarxa de Serveis Socials d'Atenció Primària en el sector de les persones majors.

El Consell Insular i La Mancomunitat del Pla, conjuntament, han elaborat un estudi sobre necessitats socials de la població major resident en els municipis que conformen la Mancomunitat del Pla

L'estudi, dirigit pels tècnics de les dues entitats, i que és fruit de la col·laboració entre l'Equip de Vellesa i Família del CIM i el Departament de Serveis Socials de la Mancomunitat ha possibilitat definir diferents propostes d'actuació, per tal d'anar completant la xarxa de Serveis Socials d'Atenció Primària a l'àmbit de la gent gran.

Actualment els Serveis Socials de la Mancomunitat rep anualment prop de les 2.000 demandes de les quals son resoltes el 81,80%; el 82'26% d'aquestes corresponen a demandes d'assessorament i el 8% a Ajuda Domiciliària.

Ambdues entitats han prioritzat la seva actuació a l'àmbit de les persones majors donat que les dades estadístiques senyalen clarament que són el col·lectiu que més necessitats socials tenen, conformen el 137% del total de les demandes. Igualment cal destacar que els pobles de la Mancomunitat, en termes globals, mostren una estructura de població vella, i tendències importants de pèrdua de població.

Aquests dos elements, l'envelliment de la població i la pèrdua de població jove, fa que les necessitats socials cada cop siguin més evidents pels ancians; La dependència de les persones majors cada cop és més elevada i augmenta la seva pressió sobre la població activa.

Tal com apareix a l'estudi, les característiques sociodemogràfiques confirmen la necessitat d'una intervenció global. Mentre que a la totalitat de Mallorca la població major de 75 anys correspon a un 14,69% del total de la població; a la Mancomunitat correspon el 23,22%. Una altra dada que cal destacar es el 65% de llars unipersonals que corresponen a aquest sector de població, mentre que a Mallorca únicament li correspon el 50%.

L'estudi presentat està realitzat sobre un col·lectiu de 444 persones, totes elles majors de 60 anys i usuàries dels Serveis Socials de la mancomunitat, per tant ens trobam davant una mostra molt ample i representativa.

A l'estudi es recull informació sobre aspectes bàsics de la seva qualitat de vida. Cal destacar que el 27,25%

El batle de Santa Eugènia, el conseller Damià Pons i el president de la Mancomunitat en l'acte de presentació del treball.

viuen sols; que el 43,02% veuen els seus fills a diari; que el major nombre de malalties estan relacionades amb l'aparell circulatori i locomotor; el 62,84% tenen casa en propietat-

En relació als serveis, és el Servei d'Ajuda Domiciliària (SA), 37,49%, i el menjador a domicili, 23,19%, els que compten amb més demandes. Hi ha, per tant, una clara tendència a valorar aquells serveis que permeten a l'ancià mantenir-se a la seva llar i en el seu entorn social, abans d'anar-se'n a una residència.

Del total d'enquestats únicament el 19,37% pot valer-se per si mateix. Aquesta dada dóna més valor a la voluntat majoritària de voler mantenir-se en el seu domicili, malgrat tinguin vertaderes dificultats d'autonomia. Molt més si afegim que de les persones enquestades, 121 viuen soles, el 90 % no es pot vestir i el 72 % no pot rentar-se.

La Mancomunitat del Pla ha fet un important esforç per dotar el seus pobles d'una xarxa de Serveis Socials d'Atenció Primària, en col·laboració amb el CIM, a través del Pla de Prestacions Bàsiques.

Igualment altres institucions han participat en aquest procés: L'INSERSO a través del conveni del SAD; i la Creu Roja a través del conveni de telealarmes

El document final fa una sèrie de propostes tendents a completar la xarxa i els serveis actuals:

1. Mantenir la cobertura del Servei d'Ajuda domiciliària la ràtio de 1995. Millorar la qualificació del Servei amb la col·laboració dels Centres de salut i la incorporació d'ajuda informal (objectors i voluntariat)

2. Oferiment de programes de prevenció i promoció comunitària (Gent Gran en Marxa, Recuperació d'Oficis i Costums)

3. Ajudes econòmiques i suport tècnic a les associacions.

4. Ajudes econòmiques no periòdiques individuals. Descomptes per als majors en tarifes i impostos municipals.

5. Implantar recursos complementaris al SA. Menjador a domicili i bugaderia

6. Creació de dos Centres de Dia.

7. Formació del voluntariat

8. Activar programes de prevenció psico-social, tant a persones majors amb problemàtiques de solitud, com a Familiars Cuidadors.

9. Previsió de places residencials, tant amb acords amb residències dels pobles de la Mancomunitat, com amb la reconversió necessària de les actuals.

La Junta Directiva de l'Associació de la Tercera Edat de Maria assistí en ple a la presentació del treball presentat a la Seu de la Mancomunitat, a Petra, el passat dia 10 de desembre. En Jaume Dam fou l'encarregat del refresc.

CARRERANY ESPORTIU

OCTUBRE GRIS, NOVENBRE NEGRE, DESEMBRE BLANC.

Grisos batecs d'angoixa; estertors negres d'agonia, acompanyats d'espasmes d'impotència; blanca esperança de supervivència, abillada d'amor propi. Sembla un retall segrestat del Guernika.

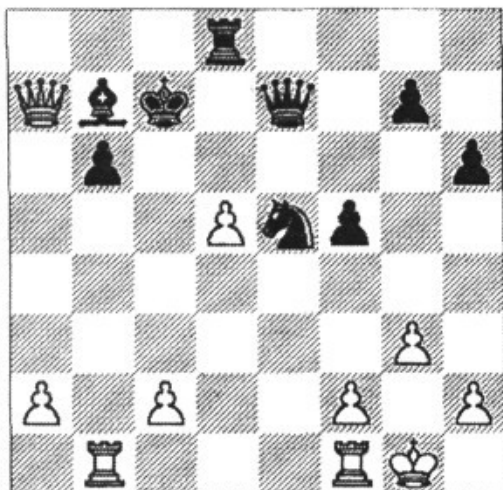
Darrere l'assemblea del 21 de Setembre, on es decideix participar amb un sol equip al campionat de Mallorca, i amb un únic representant inscrit al campionat individual, als primers dies d'Octubre el cel del Club d'Escacs Maria clarejà fosc, sota un llençol amanit de núvols de grisa cendra; al fons, l'horitzó amb semblant dubitatiu, malencònic, nostàlgic, mossegant-se les ungles, mentre es descambuixava.

CRÒNICA DAMASQUINA DE PREFERENT:

Quaranta-nou inscrits. Jeroni Bergas, 29è. del ranquing inicial. Els tres primers es classifiquen pel campionat de Balears. Els deu darrers perden la categoria. Mes de Novembre, 0 / 4. Com un alfíl, començ amb una marxa esbiaixada, preocupant itinerari per les caselles negres de la classificació.

1ª PARTIDA: Al cinquè tauler. Jeroni Bergas - Joan R. Galiana: 1 e4, e6. 2 d4, d5. 3 Cc3, Cf6. 4 Ag5, Ab4. 5 e5, h6. 6 Ad2, Axc3. 7 bxc3, Ce4. 8 Ad3, Cxd2. 9 Dxd2, c5. 10 Cf3, Cc6. 11 0-0, c4. 12 Ae2, Ad7. 13 g3, De7. 14 Tab1, 0-0-0. 15 Dc1, Tdg8. 16 Db2, b6. 17 Cd2, f5. 18 Axc4 !?, dxc4. 19 Cxc4, Rc7. 20 Cd6, Tb8. 21 c4, Thd8. 22 Da3, Ac8. 23 d5!, exd5. 24 cxd5, Cxe5. 25 Dxa7+, Tb7. 26 Cxb7, Axb7. 27 Dxb6?, Rb8. 28 De3, Txd5, 29 f4, Cc6. 30 Tfe1, Dc5. 31 Dxc5, Txc5. 32 Te8+, Ra7. 33

Tg8, Txc2. 34 Txc7, Ca5. 35 Tb5, Txa2. 36 Txf5, Cc4. 37 Txb7+, Rxb7. 38 Tf7+, Rc8. 39 Tf6, Ce3. 40 Tc6+, Rd7. 41 Tc1, Te2. 42 Ta1, Re6. 43 Ta6+, Rf5. 44 Txb6, Rg4. 45 Ta6, Tg2+. 46 Rh1, Tf2. 47 Ta1, Rh3. 48 Te1, Txb2+. 49 Rg1, Tg2+. 50 Rh1, Cf5 (0-1). El diumenge vespre,

Posició
després
de 26
... ,
Axb7

ajaçat damunt el llit, se'm fa palpable la posició del diagrama amb la continuació guanyadora, 27 Txb6 !! ràpidament m'aixec i cerc un tauler; reconstruisc la posició, amb una torre negra improvisada com a dama, i analitz per poder refutar la línia presumptament guanyadora i poder dormir tranquil; desgraciadament pel meu subconscient, la línia és meridiana i guanya. 27 Txb6 , si 27 ... ,Rc8. 28 Tfb1, Td7. 29 Txb7 !!, i si 27 ... , Tb8. 28 d6+, Dxd6. 29 Txd6, Cf3+. 30 Rg7, Ch4 o e1+. 31 Rh3, a altre escac del cavall 31 f3; La jugada intermèdia 27 ... , Cf3+ no dona res. Malgrat tot el final resultant era de taules de quasi qualsevol manera, emperò decebut per haver desapropiat una gran possibilitat d'un bon començament, i ja m'és indiferent el perdre. Al final, Lester Tattersall (actual campió de Balears) em comenta: " es muy importante mantener la actitud en el juego durante toda la partida ".
2ª PARTIDA: Per segona vegada sacrifici una peça i per segona vegada en posició guanyadora m'equivoc a la jugada decisiva donant escac. Xavi March, 12 anys i nou jugador de primera categoria, em recomana: " Tendrás que escribir 500 veces: No daré más jaque membrillo ". Alfredo Pulido - Jeroni B. 1 d4, Cf6. 2 Ag5, Ce4. 3 Af4, d5. 4 Cd2, Af5. 5 Cxe4, Axe4. 6 e3, Cd7. 7 f3, Ag6. 8 Ad3, c5. 9 c3, Db6. 10 Axc6, Dxc6. 11 Dd2, e6. 12 Ch3, Cb6. 13 0-0, Tc8. 14 De2, a6. 15 e4, cxd ?. 16 cxd, Ae7. 17 Tac1, 0-0. 18 Tc7, Txc7. 19 Axc7, Ca8. 20 Ag3, Af6. 21 e5, Ag5. 22 f4, Ah6. 23 Tc1, Cb6. 24 Cf2, Cc4. 25 b3, Ca3. 26 Db2, Cb5. 26 a4, Ca7. 28 Tc7, Tb8. 29 b4, Df5. 30 b5, axb5. 31 axb5, Af4. 32 Da1, Axc3. 33 hxg3, Cc8. 34 Dc3, Cb6! 35 Dc5, Ta8!! 36 Dxb6, Ta1+. 37 Rh2, Dh5+?? (37 ... , h5!!) 38 Ch3, h6. 39 Tc8, Rh7. 40 Dc5, De8. 41 Dc2, Dxc2. 42 Txc2, (1-0 a la jugada 57).

3ª PARTIDA: Em present a jugar havent dormit unes cinc hores, durant la partida m'entretinc parlant sobre la meua possible candidatura a la delegació de Mallorca, m'avisen que el meu rival ja ha mogut, me n'hi vaig i a una posició d'atac certament prometedora moc quasi al toc ,és la jugada 17, i amb només 40 minuts al meu rellotge em deix peça neta amb un doble de cavall. El dimonió groc d'Alcúdia ha crescut, seré víctima d'algun sortilegi ? Jeroni B. - Siu Yu Wu: 1 e4, c5. 2 Cf3, d6. 3 d4, cxd4. 4 Cxd4, Cf6. 5 Cc3, a6. 6 Ac4, e6. 7 Ab3, Ae7. 8 0-0, 0-0. 9 f4, b5. 10 e5, fxe5. 11 fxe5, Cfd7. 12 Df3, Dc7. 13 Af4, Ab7. 14 Dg3, Cc6. 15 Cf3, Ac5+. 16 Rh1, Cd4. 17 Ah6??, Cf5. 18 Dh3, Cxh6. 19 Tae1, Cb6. 20 Ce4, Ae7. 21 Cf6+, gxf6. 22 Dxb6, Cd7. 23 exf6, Axf6. 24 c3, Ag7. 25 Dg5, Dc5. 26 Dg3, h6. 27 h4, Tac8. 28 Cd4, Ad5. 29 Tf4, Rh8. 30 Ac2, Axd4. 31 Txd4, Tg8. 32 Dd3, Axc2+. 33 Rh2, Dc7+. 34 Td6, Cf6. 35 Te5, Td8. 36 Dd2, Cg4+. 37 Rg1, Dxd6 (0-1).

4ª PARTIDA: 0 / 4. Sembla el Gener a Alcúdia, però desgraciadament aquest pic em troba a l'altra banda del mirall. El diumenge analitzant amb en Monserrate, jo inicialment pensava no haver tingut durant la partida més que possibilitats de taules que deix escapar en un senzill final de torres. En Monserrate troba la simple 37 ... , e4+ !!, i la iniciativa i possibilitats de victòria canvien de bàndol. Miquel Pons B. - Jeroni B. 1 d4, Cf6. 2 Ag5, e6. 3 e4, h6. 4 Axf6, Dxf6. 5 Cc3, Ab4. 6 Dd2, d5. 7 e5, De7. 8 f4, c5. 9 c3, cxd4. 10 axb4, dxc3. 11 bc3, 0-0. 12 Cf3, b6. 13 Ad3, Ab7. 14 0-0, Te8?. 15 f5!, exf5. 16 Axf5, Tc7. 17 Cd4, Dg5. 18 Dxc5, hxg5. 19 e6, f6. 20 Tfe1, Cc6. 21 Cb5, Te7. 22 Cd6 Ce5. 23 Txe5, fxe5. 24 Ag6, Txe6. 25 Af7+, Rf8. 26 Axe6, Re7. 27 Cb7, Rxe6. 28 Rf2, Rd7. 29 Re3, Rc6. 30 Ca5, bxa5. 31 Txa5, Th8. 32 h3, Th4. 33 Txa7, g4. 34 Txc7, gxc3. 35 gxc3, Txc3+. 36 Rd2, Th2+. 37 Rd3?, Th3+? (37 ... , e4+!!) 38 Rd2, Th2+. 39 Rc1!, Th3. 40 Rb2, Th6. 41 Te7, e4?? 42 c4!, Rd6. 43 Te8, dxc4. 44 Te4, (1-0 a la jugada 57).

RECAPITULACIÓ: 0/4 i resten quatre partides. Es necessiten 3'5 punts per a salvar la categoria, qualcú potser es salvi amb 3 punts, però no seré jo. En vista del panorama, molts ja s'haurien retirat; però no hi ha cap persona més optimista que jo al real món dels escacs, malgrat al fictici món de la realitat sia un convençut pessimista.

5ª PARTIDA: Al Desembre canvi de vorera i començ un lent itinerari per les caselles blanques (que afortunadament existeixen en el món dels escacs) de la classificació. El meu rival a la tercera jugada entra dins una llova d'apertura. Avui, a la fi, ja no perdré, pens. Només aconseguisc un peó d'avantatge. El rival em demana taules a la jugada 27. No. Poc després, em deix un peó. A la jugada 32 torna'm-hi, taules ? Lleugerament analitz la posició: Peó passat, però aïllat; igualtat de material; falta passar el control de la 40. El risc és alt. Si guany la resta de partides encara tinc possibilitats, idè ... ½ - ½.

Jeroni B. - Antoni Roca : 1 e4, c6. 2 Cc3, d5. 3 Cf3, d4? 4 Ce2, e5. 5 c3, Cc6. 6 cxd4, cxd4. 7 Da4, d3. 8 Cf4, Ad7. 9 Db3, e5. 10 Cd5, Cf6. 11 Ad3, Cxd5. 12 exd5, Cb4. 13 Ab1?, Ab5! 14 a3, Dxd5. 15 Dxd5, Cxd5. 16 Cxe5, Ad6. 17 d4, 0-0. 18 Aa2, Cb6. 19 Ad2, Tac8. 20 Ab3, Tc7. 21 f4, Cc4. 22 Axc4, Axc4. 23 Rf2, Ad5. 24 Tac1, f6. 25 Txc7, Axc7. 26 Cd3, Rf7. 27 Te1, Ab6. 28 Ae3, Te8. 29 Cc5?, Axc2. 30 Cd7, Ad8, 31 Te3, Ac6. 32 Cc5, Ab6. (1/2 - 1/2). ¿ Persistirà el malefici?

6ª PARTIDA: No. Menys de dues hores, partida d'atac i mat. Ja sum 1'5 / 6. Seguesc cuer. Francesc Pomar - Jeroni B. 1 Cf3, d6. 2 d4, Cf6. 3 e4, g6. 4 Cc3, Ag7. 5 g3, 0-0. 6 Ag2, Cbd7. 7 0-0, e5. 8 Ag5, h6. 9 Ad2, Ch5. 10 dxe5, dxe5. 11 Dc1, Rh7. 12 Td1, f5. 13 e4, f4. 14 g4, Chf6. 15 g5, Ch5. 16 gxh6, Ah8! 17 Ce2, De7. 18 Ac3, g5. 19 Ah3?, g4!. 20 Axc4, Tg8. 21 h3, Cdf6!. 22 Rf1, Cxg4. 23 hxg4, Axc4. 24 Ceg1, De6. 25 b3, Axf3. 26 Cxf3, Dh3+. 27 Re2, Cg3+!! 28 fxg3, Dg2! (0-1).

7ª PARTIDA: Victòria agònica. Partida anodina des d'un principi. Precaució o temença. La tensió em rosega. Superades unes serioses dificultats darrere 13 ... , f5, el rival a la judada 32 em proposa la treva. No ! M'encamin a passar el control de la jugada 40, davant la perplexitat de l'adversari, mentre jo escorcoll la posició cercant possibles camins cap a la victòria o la derrota. Abans un suïcidi romàntic a una mort sense dignitat, pens en sacrificar el cavall per dos peons, fins que me n'adon del trencament a e5 i puc situar el cavall a e4. La partida és viva de nou. Estic extremadament apurat de temps, jug el final de torres en menys de tres minuts, i el ritme de joc és ara "a finish" (caiguda de bandera). A la jugada 96 li faig escac i mat, tres o quatre segons després em cau la bandera. 2'5 / 7, encara estic dins la U.V.I., però en aquesta partida he superat un coma escaquístic. Després de 5 h. 58 m. de joc abandon el darrer lloc de la classificació. Jeroni B. - Pedro J. García : 1 e4, Cc6 ?! 2 d4, d6. 3 Cc3, Cf6. 4 h3, e5. 5 Cf3, Ae7. 6 Ae3, 0-0. 7 d5, Cb8. 8 Ad3, Cbd7. 9 0-0, Ce8. 10 Ce2, g6. 11 e4, b6. 12 Cg3, Cg7. 13 Dd2, f5! 14 Ah6, f4. 15 Ce2, Tf7. 16 g4!, Af6. 17 Rg2, Ce8. 18 Th1, Ag7. 19 Axc7, Txc7. 20 Tag1, Ce5. 21 b4, Cb7. 22 Rf1, h6. 23 h4, a5. 24 b5, Cc5. 25 g5?, h5. 26 Ce1, Ag4. 27 f3, Ad7. 28 Ac2, Te7. 29 Rf2, Cg7. 30 Cxd3, Cxd3, 31 Dxd3, De8. 32 a4, Tad8. 33 Ab3, Rh7. 34 Ta1, Ae8. 35 Ce1, Ad7. 36 De3, Ta8. 37 Ae2, De8. 38 Cb3, Ae8. 39 Cd2, Ad7. 40 Tab1, Dd8. 41 Ad3, De8. 42 Thc1, Ae8. 43 Af1, Ad7. 44 Td1, Ah3. 45 Ag2, Te8. 46 c5!, Axc2. 47 Rxc2, dxc5? 48 Cc4, Dd7. 49 Cxe5, De7. 50 Cc4, Tad8. 51 Tb2 (d6!!), Td6! ? 52 Dd2, Tf8. 53 Te1, Tdd8. 54 Df2, Td6. 55 Td2, Te8. 56 Cxd6, cxd6. 57 e5!, dxe5. 58 d6, Dd7. 59 Te4, Cf5. 60 De1, Ce3. 61 Txe3, fxe3. 62 Dxe3, e4. 63 dxe4, Dg4+. 64 Dg3, Dxe4+. 65 Df3, Dxf3. 66 Rxf3, Rg7. 67 d7, Td8. 68 Td6, Rf7. 69 Re4, Re7. 70 Re5, Txd7. 71 Txc6, Td4. 72 Txb6, Rf7. 73

Tc6, Txc4. 74 Txc5, Rg6? 75 b6!, Txa4. 76 Tb5!, Ta1. 77 b7, Te1+. 78 Rd4, Te8. 79 b8=D, Txb8. 80 Txb8, Rxc5. 81 Tb5+, Rg4. 82 Txa5, h4. 83 Re3, Rg3. 84 Tg5+, Rh2. 85 Rf3, h3. 86 Ta5, Rg1. 87 Ta1+, Rh2. 88 Ta2+, Rg1. 89 Rg3, Rf1. 90 Th2, Rg1. 91 Rxc3, Rf1. 92 Rg3, Re1. 93 Rf3, Rf1. 94 Tf2+, Rg1? 95 Rg3, Rh1. 96 Tf1 ++ (1-0).

8ª PARTIDA: Duel a mort, a cap dels dos ens serveix el combat nul, hem d'allunyar el fantasma de les taules. Ramon Alenyar - Jeroni B. 1 e4, e5. 2 Cf3, Ce6. 3 d4, cxd4. 4 Cxd4, Cf6. 5 Cc3, e5. 6 Cf3?!, Ab4. 7 Ac4, Axc3. 8 bxc3, Da5. 9 Dd3, 0-0. 10 0-0, d5?! 11 Axd5, Cxd5. 12 exd5, Ce7. 13 e4, Af5. 14 Db3, Cf6. 15 Dxb7?, Tab8. 16 Ad2, Da4. 17 Dc7, Tfc8. 18 Da5, Dxc4. 19 d6, Tb5! 20 Dxa7, Td5. 21 Ae3, Txd6. 22 a4, Ta6. 23 Cd2?!, Dc6! 24 Dxa6 ?, Dxa6. 25 e4 (0-1). 3'5 / 8, em mantine a preferent. Repassant les vuit partides comprobo que he tingut posicions per a fer de 7 a 8 punts, encara que sembli increïble. Ja ho deia S. G. Tartakower: "El més difícil en el món dels escacs és guanyar les partides guanyades ". Jo, personalment, pens que és un xic més difícil guanyar les perdudes.

CLASSIFICACIÓ FINAL

1. Antoni Gamundí	7 punts
2. J. Carles Mas	6
3. Joan Planas	6
4. Javier Cisneros	6
5. Pedro Barceló	5'5
37. Jeroni Bergas	3'5

Edició Bibliogràfica de la història del Club d'Escacs:

Hem rebut per part del C.I.M una subvenció per aquest concepte. En Jeroni i N'Enric ens hem posat endavant per a dur-la a terme. Sol·licitam la col·laboració de tots els jugadors, ex-jugadors, socis i aficionats.

El Club d'Escacs a la Delegació de Mallorca:

Jeroni Bergas va presentar la candidatura a la delegació de Mallorca de la Federació Balear d'Escacs, així com José Luis Segura, finalment vaig decidir integrar-me a la seva candidatura, i actualment som el subdelegat de Mallorca i vocal de la Balear. Hem constituït a la Delegació de Mallorca un Comitè per als Escacs escolar, on el Club d'Escacs Maria està representat per En Jeroni i N'Enric. Un dels objectius fonamentals es introduir els escacs dins els plans educatius, amb tres possibilitats:

- Com assignatura optativa (l'I.E.S. Josep Sureda i Blanes, de Palma, ja té aprovada la seva programació i l'imparteix amb el beneplàcit del M.E.C.).
- Com assignatura alternativa a la religió.
- Com activitat extra-escolar.

Jeroni Bergas F.

PAU A LA REGIÓ DELS GRANS LLACS AFRICANS

RECOLLIDA DE DONATIUS DURANT TOT EL MES DE GENER

BANC BILBAO-VIZCAYA BBV (0182)
OFICINA 4903 (FONERS)
COMPTE CORRENT 6000-1

TAMBÉ HO PODEU ENTREGAR A QUALSEVOL MEMBRE DE LES
ASSOCIACIONS DE MARIA QUE HI COL·LABOREN

VOLEN VIURE ARA, PER RECONSTRUIR EL
SEU PAÍS DEMÀ.

CAMPANYA ORGANITZADA A MARIA PER:

ÀREA DE SERVEIS SOCIALS DE L'AJUNTAMENT; APMA COL·LEGI PÚBLIC A.
MONJO; ASSOCIACIÓ CULTURAL FENT CARRERANY; COL·LECTIU CAPELLA
FONDA; ASSOCIACIÓ DE LA TERCERA EDAT; AGRUPACIÓ DE BALL DE BOT
SO DE CASTANYETA; GRUP D'ESPLAI ES REBROT; MOTOR CLUB COP DE GAS.